

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та
природокористування

Кафедра менеджменту та публічного врядування

07-06-125М

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до виконання практичних занять та самостійної
(контрольної) роботи з освітньої компоненти
«КОРПОРАТИВНЕ УПРАВЛІННЯ»
для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського)
та другого (магістерського) рівнів
всіх освітньо-професійних програм спеціальностей НУВГП
денної та заочної форм навчання

Схвалено
науково-методичною
радою НУВГП
Протокол № 2 від 19.02.2025 р.

Рівне – 2025

Методичні вказівки до виконання практичних занять та самостійної (контрольної) роботи з освітньої компоненти «Корпоративне управління» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів всіх освітньо-професійних програм спеціальностей НУВГП денної та заочної форм навчання. [Електронне видання] / Швець Ф. Д. – Рівне : НУВГП, 2025. – 47 с.

Укладач: Швець Ф. Д., к.т.н., доцент кафедри менеджменту та публічного врядування.

Відповідальна за випуск: Тихончук Л. Х., д.держ.упр., доцент, завідувачка кафедри менеджменту та публічного врядування.

Вчений секретар науково-методичної ради НУВГП
Костюкова Т. А.

ЗМІСТ

1. Загальні положення.....	3
2. Тематичний зміст освітньої компоненти	4
3. Вказівки до виконання практичних занять.....	6
4. Питання для самостійного вивчення освітньої компоненти	36
5. Вказівки до виконання теоретичної частини контрольної роботи здобувачами ЗФН	39
6. Перелік теоретичних питань до контрольної роботи	40
7. Вказівки до виконання практичної частини контрольної роботи	43
8. Перелік практичних завдань	43
9. Вимоги до оформлення контрольної роботи	43
10. Питання до захисту контрольної роботи	44
11. Рекомендована література	46

© Ф. Д. Швець, 2025

© НУВГП, 2025

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Мета вивчення освітньої компоненти полягає в формуванні у здобувачів вищої освіти системи знань про предмет, сутність та принципи корпоративного управління, основні методи організації конструктивної взаємодії органів управління акціонерних товариств; існуючі моделі корпоративного управління, що використовуються у світовій корпоративній практиці; ознайомлення здобувачів про різні аспекти процесу прийняття рішень в підприємствах корпоративного типу та основними напрямками вдосконалення корпоративної системи управління.

Основні завдання, що вирішуються у процесі вивчення освітньої компоненти „Корпоративне управління” спрямовані на набуття знань про базові поняття, зміст та принципи корпоративного управління; розуміння основних проблем, що можуть виникати в процесі прийняття управлінських рішень у непередбачуваних складних умовах. Вироблення навиків розробки внутрішніх документів акціонерних товариств щодо організації відносин органів оперативного управління та власників з дотриманням закріплених в законодавстві прав акціонерів; найкращих практик управління корпораціями, що відомі у світі; вибір критеріїв оцінки корпоративного управління та проведення обґрунтованого вибору їх інструментів в різних економічних умовах господарювання.

У результаті вивчення цієї освітньої компоненти здобувачі вищої освіти мають:

➤ **знати:**

- сутність корпоративного управління його зміст та задачі;
- організаційно-правові форми і особливості діяльності підприємств корпоративного типу;
- особливості заснування і стратегічного управління корпоративними об'єднаннями;
- системи внутрішньо-корпоративних відносин і гармонізації корпоративних інтересів;
- системи участі в корпоративних доходах;
- основ корпоративної культури.

➤ **вміти:**

- здійснювати розробку внутрішніх документів підприємств корпоративного типу;
- управляти корпоративними правами на ринку корпоративних цінних паперів України;
- при потребі застосовувати інструменти антикризового корпоративного управління;
- в залежності від поставлених задач визначати базові напрями та мету кон'юнктурного дослідження ринку.

Практична та самостійна робота студентів з освітньої компоненти „Корпоративне управління” передбачені силабусом цієї освітньої компоненти.

Мета практичних занять передбачає набуття компетенцій відповідно до силабусу освітньої компоненти, а також у створенні внутрішніх документів корпорацій та їх корпоративної культури, формуванні навичок роботи із нормативними документами, управління корпоративними правами і ін.

В процесі самостійної роботи здобувачі вищої освіти мають більш детально розглянути матеріалами окремих лекційних та практичних занять (питань) шляхом опрацювання відповідних матеріалів (навчальних посібників, підручників, наукових статей та ін.), проводити підготовку до практичних занять, семінарів та модульних контролів.

Здобуті теоретичні знання та практичні вміння можуть бути використані здобувачами в процесі проходження виробничих практик, при написанні курсових робіт та дипломних проектів.

2. ТЕМАТИЧНИЙ ЗМІСТ ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

Змістовий модуль 1. Поняття, зміст та сутність корпоративного управління

Тема 1. Суть і поняття корпоративного управління. Суб'єкти корпоративного управління. Об'єкти корпоративного управління в Україні. Характеристика основних елементів

корпоративного управління. Основні риси сучасного корпоративного управління.

Тема 2. Організаційні засади корпоративного управління. Можливі чинники впливу на систему управління. Характеристика основних моделей корпоративних відносин. Англо-американська модель управління акціонерним товариством. Німецька модель корпоративного управління. Характеристика японської моделі. Особливості корпоративного управління в Україні на сучасному етапі: порівняльний аналіз.

Тема 3. Господарські товариства в системі корпоративного управління. Економічна роль господарських товариств та їх характеристика. Господарські товариства корпоративного і некорпоративного типу.

Змістовий модуль 2. Особливості управління підприємствами корпоративного типу

Тема 4. Роль акціонерної форми господарювання в розвитку ринкових відносин в Україні. Особливості створення та діяльності акціонерного товариства. Органи управління акціонерного товариства. Розробка корпоративної стратегії. Контроль фінансової діяльності корпорації.

Тема 5. Державне регулювання корпоративного сектору та роль депозитарної системи в ньому. Форми та функції державного регулювання ринку цінних паперів. Управління державними корпоративними правами. Характеристика суб'єктів депозитарної системи в Україні.

Тема 6. Управління корпоративними правами на ринку корпоративних цінних паперів України. Суть управління рухом корпоративних цінних паперів. Фондова біржа та її роль в управлінні корпоративними правами. Стан фінансового посередництва в корпоративному секторі України.

Тема 7. Антикризове корпоративне управління. Корпоративна культура та її функції. Реструктуризація в системі антикризового управління. Злиття та приєднання корпорацій. Банкрутство і санація підприємств.

3. ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Практична частина освітньої компоненти „Корпоративне управління” направлена на здобуття знань і вмінь щодо створення та організації діяльності підприємств корпоративного типу, розробки їх внутрішніх документів (статуту, положень), управління корпоративними правами та цінними паперами, створення сучасної корпоративної культури та дієвої системи антикризового управління і ін.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 1.

Ситуаційна справа. Переобрання голови правління ПАТ «Стожари»

Інформація про АТ «Стожари»

ПАТ «Стожари» було засноване в результаті приватизації виробничого орендного підприємства «Стожари-715» та зареєстроване у березні 2016 року.

Основний вид діяльності підприємства – виконання електромонтажних робіт для промислових організацій та житлового будівництва, монтажні роботи щодо встановлення вуличних ліхтарів і підключення освітлення, прокладка кабельних мереж до житлових будинків, монтаж трансформаторних підстанцій для промислових організацій та житлового будівництва.

Підприємство володіє територією площею 4,3 гектари на околиці міста. Створене було у 2011 році під назвою «Стожари-715». Трудовий колектив підприємства у 2009 році створив організацію орендарів та уклав угоду оренди державного майна.

15 березня 2023 року відповідно до наказу Регіонального відділення Фонду державного майна в Н-му районі орендне підприємство було реорганізоване у публічне акціонерне товариство.

На момент ситуації, що розглядається в ситуаційній справі структура акціонерного капіталу була наступною

Кількість акціонерів ПАТ (загальна) – 50 осіб.

Пакекти акцій розподілилися наступним чином:

✓ 2% акцій (4116 шт.) – знаходяться у державній власності. Управління здійснюється Регіональним відділенням фонду майна у Н-му районі;

✓ 37% акцій (76148 шт.) – знаходиться у власності працівників ПАТ;

✓ 61% акцій (125541 шт.) – знаходиться у власності фізичних осіб (мешканців різних регіонів України).

Акціонери, що володіють статутним капіталом ПАТ понад 5% – відсутні.

Голова правління ПАТ у своїй власності має 1,4% акцій (2850 шт).

Ситуація 1. КОНФЛІКТ

При створенні публічного акціонерного товариства (березень 2015 року) і до проведення перших загальних зборів був призначеним виконувати функції голови правління колишній директор державного підприємства.

На думку членів правління та акціонерів товариства, після реструктуризації державного підприємства у публічне, голова правління незадовільно виконував свої обов'язки. Перші загальні збори після приватизації було скликано у березні 2023 року. На цих зборах акціонери товариства зробили спробу переобрати голову правління. Однак, він зміг переконати більшість акціонерів у своїй правоті та переобратись ще на один термін.

На цих же загальних зборах, з метою захисту власних прав, акціонерами ПАТ було обрано наглядову раду, хоча цей орган управління товариства не був передбачений діючим тоді статутом. При проведенні загальних зборів зміни до статуту товариства не вносилися.

В результаті, членами наглядової ради були обрані працівники товариства. Від тоді наглядова рада почала формально контролювати роботу правління та його голови.

Після проведення перших загальних зборів (березень 2023 року) конфлікт між головою правління та членами правління почав поглиблюватися. Частково через цей конфлікт загальні збори акціонерів у 2023 році більше скликати не вдалося.

На початку 2024 року заступник голови правління консолідував групу акціонерів з пакетом акцій майже 12% та ініціював проведення позачергових загальних зборів. Одним із питань, що було внесене до порядку денного, стала оцінка діяльності голови правління та його переобрання.

Правління, отримавши вимогу акціонерів, схвалило рішення про скликання позачергових загальних зборів із порядком денним, що був запропонований акціонерами. На момент прийняття рішення про скликання зборів, ПАТ з необхідних внутрішніх документів мало тільки Статут, що був затверджений наказом Фонду держмайна України у 2023 році при створенні АТ.

Жодних внутрішніх документів (положень про посадових осіб, ревізійну комісію, наглядову раду тощо) ухвалено загальними зборами акціонерів не було.

Перед загальними зборами (за два з половиною тижні до їх проведення) голова правління захворів та ліг на стаціонар до лікарні. На засіданні наглядової ради було проведено обговорення щодо виконання заходів із підготовки до загальних зборів. На цьому ж засіданні заступник голови правління з виробничих питань був призначений виконувачем обов'язків голови правління до одужання голови.

Ситуація 2. ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

4 березня 2024 року відбулися загальні збори акціонерів. Після процедури реєстрації акціонерів та їхніх представників було встановлено, що загальні збори правомочні ухвалювати рішення з питань порядку денного, оскільки кворум склав 74,7%.

За рішенням акціонерів на загальних зборах, виконувачу обов'язків голови правління доручили доповісти про діяльність правління та його діючого голови за звітний період.

Після представленої доповіді та обговорення робота діючого голови правління була визнана незадовільною. На голосування поставили питання про його звільнення з посади та обрання нового голови правління. Після висунення кандидатур на посаду голови правління та їх обговорення, загальні збори

акціонерів обрали нового голову правління, за якого проголосували 96% голосів акціонерів, що були присутні на зборах.

Рішенням загальних зборів колишньому голові правління також встановили двотижневий термін для передачі справ і запропонували іншу посаду в штатному розкладі ПАТ з врахуванням його фаху.

Крім того, загальні збори прийняли нову редакцію Статуту ПАТ і внутрішні положення, які регламентують діяльність посадових осіб органів управління акціонерного товариства та їх відповідальність.

Ситуація 3. ПОДАЛЬШИЙ РОЗВИТОК ПОДІЙ

Новообраним головою правління, 29 травня 2024 року, було видано наказ про звільнення колишнього голови правління АТ з займаної посади із пропозицією обійняти посаду інженера. На даний час, колишній голова правління ще знаходився на лікарняному.

На роботу колишній голова правління вийшов на початку червня. Наступного дня після виходу його було звільнено. До трудової книжки було внесено наступний запис: “Звільнено на підставі рішення загальних зборів ПАТ”.

01 вересня звільнений голова правління подав позовну заяву до районного суду про визнання рішень зборів від 04 березня 2024 року нечинними та вимогу про поновлення на роботі. Також, колишній голова правління, подав додатковий позов про відшкодування нанесеної йому моральної шкоди.

Районний суд протягом грудня 2024 та січня 2025 року провів ряд засідань щодо розгляду справи і дійшов висновку, що при проведенні загальних зборів були допущені порушення щодо процедури ведення реєстрації акціонерів та оформлення довіреностей. Таким чином, 37% довіреностей суд визнав нечинними. Враховуючи, що кворум на загальних зборах становив 74% (37% з яких було визнано нечинними), суд визнав неправомочність загальних зборів та нечинність схвалених ними рішень, включаючи рішення щодо переобрання голови правління.

Таким чином, колишній голова правління ПАТ був поновлений на роботі. Результати виборів нового складу правління та внутрішніх органів (наглядової ради і ревізійної комісії) скасовані. Рішення щодо ухвалення змін і доповнень до Статуту та ухвалення 11 внутрішніх положень також визнано нечинними.

Наразі акціонери товариства готуються до скликання чергових загальних зборів, які планують на квітень 2025 року.

ДОДАТКИ до ситуаційної вправи № 1

№	Назва додатка	Стор.
1.	Протокол засідання спостережної ради ПАТ № 1	11
2.	Протокол засідання правління ПАТ № 1	12
3.	Протокол засідання спостережної ради ПАТ № 2, щодо недовіри голові правління	13
4.	Протокол контролю реєстрації акціонерів	14
5.	Протокол засідання мандатної комісії ПАТ щодо правомочності Загальних зборів	16
6.	Протокол загальних зборів акціонерів ПАТ	18
7.	Наказ № 27 про звільнення голови правління	21
8.	Позовна заява голови правління ПАТ про поновлення на роботі та визнання загальних зборів неправочинними	22
9.	Додаткова позовна заява щодо відшкодування моральної шкоди	23
10.	Рішення суду про визнання нечинними Загальних зборів	24
11.	Протокол засідання правління щодо поновлення на роботі	27
12.	Статут (витяги)	28

Питання для обговорення

До ситуації 1

1.1. На Вашу думку, якими повинні були бути дії акціонерів ПАТ, якщо голова правління незадовільно виконував свої посадові обов'язки і перебував у конфлікті з членами управління?

1.2. На Ваш погляд, чи є легітимною обрана на загальних зборах 2024 року наглядова рада ПАТ?

1.3. На Вашу думку, яким мав би бути термін повноважень голови правління ПАТ після проведення перших загальних зборів?

1.4. Чи правильно було призначено, на Вашу думку, виконувача обов'язків голови правління? Як би Ви зробили таке призначення?

До ситуації 2

2.1. Чи законно було проводити переобрання голови правління при його відсутності на зборах? Чи правильно вчинили виконувач обов'язків голови правління та наглядової ради?

2.2. Як би Ви організували переобрання голови правління на загальних зборах? Яке рішення зборів сформулювалиб Ви?

2.3. Чи мав повноваження голова наглядової ради ПАТ укладати контракт з новообраним головою правління?

До ситуації 3

3.1. Чи правильно, на Ваш погляд, було звільнено з посади колишнього голову правління?

3.2. Чи правильно, на Ваш погляд, було подано позов до суду?

3.3. Чи правильним було рішення суду про поновлення на роботі колишнього голову правління?

3.4. Спробуйте змоделювати розв'язок наступних подій.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 2.

Ситуаційна справа. Право акціонерів щодо вимог скликання позачергових загальних зборів ПАТ

Інформація про акціонерне товариство

ПАТ “Агромаш” створене в результаті приватизації на базі виробничого підприємства малогабаритної техніки “Волиньагромаш” та зареєстроване 13 січня 1995 року.

До основної спеціалізації підприємства належить виготовлення малогабаритної сільськогосподарської техніки,

зокрема тракторів “Волиняр” та навісного й причіпного обладнання до них (сівалки, культиватори, плуги, борони, підгортувачі тощо), а також паливно-заправних станцій для сільськогосподарських підприємств. Крім того, підприємство виготовляє широкий асортимент товарів народного вжитку.

Товариство займає територію площею 12 гектарів у центрі м. Луцька із залізничною гілкою, відповідними інженерними комунікаціями.

Підприємство було засновано 1945 року під назвою Луцький ремонтно-механічний завод. Основним напрямком діяльності заводу, був ремонт сільськогосподарської техніки (тракторів, комбайнів тощо) та вантажних автомобілів, які належали колгоспам і радгоспам Волинської, Рівненської, Хмельницької та інших сусідніх областей.

У 1986 році відбулися реконструкція та реструктуризація виробництва, що мали за мету звести до мінімуму ремонтні роботи автомобілів та сільськогосподарської техніки (а в перспективі повністю відмовитися від них) й переорієнтуватися на випуск інноваційної малогабаритної техніки, навісного та причіпного обладнання для неї, розширити асортимент та обсяги випуску споживчих товарів.

У 1987 році була введена в дію перша черга потужностей з випуску малогабаритних тракторів “Волиняр”. Відповідно до нової спеціалізації, ремонтно-механічний завод в цей же рік було перетворено в Луцьке виробниче об’єднання “Волиньагромаш”. Рішення про перетворення Луцького ремонтно-механічного заводу у Луцьке виробниче об’єднання “Волиньагромаш” було схвалене Міністерством сільського господарства на основі рішення зборів трудового колективу підприємства.

Таке рішення було обумовлене, насамперед, економічними факторами, а саме тим, що капітальний ремонт автомобілів та дизельних двигунів, на чому спеціалізувався Луцький ремонтно-механічний завод, був трудомістким та технологічно відсталим. При цьому, тарифні ставки на ремонтні роботи тоді були малорентабельними в порівнянні з випуском та продажем нової продукції.

Відповідно, основною спеціалізацією підприємства стало освоєння та випуск малогабаритних тракторів “Волиняр”, а також обладнання (комплектів навісних та причіпних механізмів) для них. На думку тодішнього керівництва заводу, відкривалась гарна перспектива для розвитку підприємства через збільшення обсягів виробництва та продажу продукції, яку потребував ринок, технічного та технологічного переозброєння цехів.

Одночасно з переозброєнням, підприємство перестало виконувати капітальні ремонти вантажних автомобілів – ці технологічні процеси були передані іншим ремонтно-транспортним підприємствам регіону.

На вивільнених виробничих площах у цехах монтувалося устаткування для виготовлення малогабаритних тракторів “Волиняр”. Також в об’єднанні “Волиньагромаш” було створено конструкторське бюро, яке займалося проектуванням малогабаритної сільськогосподарської техніки.

Однак на підприємстві залишили потужності з ремонту дизельних двигунів. Введення нових потужностей з випуску малогабаритних тракторів “Волиняр”, причіпного та навісного обладнання до них тривало протягом 1990-1994 років.

У 1993 році колектив Луцького виробничого об’єднання “Волиньагромаш”, яке відносилось до сфери управління Міністерства сільського господарства та продовольства України, уклав договір оренди державного майна. В цей же час підприємство було перейменовано на Луцьке виробниче підприємство малогабаритної техніки “Волиньагромаш”.

Зараз ПАТ “Волиньагромаш” **випускає:**

- малогабаритні трактори “Волиняр” з комплектом навісного та причіпного устаткування (в тому числі, й для комунальних господарств – останнім часом у ПАТ розпочали випуск щіток для підмітання доріг, якими комплектують “Волиняр”);
- паливно-заправні станції;
- резервуари для нафтопродуктів, таких як дизпаливо та бензин, місткістю 5-25 м³.

Товариство також продовжує надавати послуги з капітального ремонту дизельних двигунів.

Основні показники діяльності ПАТ “Волиньагромаш” за 2024 рік представлені в таблиці А.

Таблиця А

Основні показники діяльності ПАТ “Волиньагромаш”

1.	Чистий дохід від реалізації продукції за 2024 рік, тис. грн.	9310,9
2.	Собівартість реалізованої продукції за 2024 рік, тис. грн.	9169,8
3.	Збиток (прибуток) за 2024 рік, тис. грн.	692,4
4.	Кількість акціонерів, осіб	1485
5.	Чисельність штатних працівників, осіб	428

***Структура акціонерного капіталу
(на момент створення ситуації, що розглядається
у даній справі)***

Пакети акцій товариства розподілились наступним чином:

- 29% – залишилось у власності держави (управління здійснює Національне агентство з управління державними корпоративними правами);
- 69% – знаходиться у власності трудового колективу товариства (428 працівників);
- решта – 2% – розпорошені серед різних фізичних та юридичних осіб.

Ситуація 1. ВИМОГА АКЦІОНЕРІВ

27 вересня 2024 року акціонери – фізичні особи, що володіють у сукупності 10,6%, голосів, склали письмову вимогу щодо скликання позачергових загальних зборів з наступним порядком денним:

1. Переобрання голови та членів правління.
2. Схвалення стратегії виходу підприємства з кризового стану.

Мотивацією для акціонерів став критичний фінансово-економічний станом акціонерного товариства, відсутністю

чіткої стратегії виходу товариства з кризи, а також зменшенням активів ПАТ.

Дану вимогу акціонери адресували облдержадміністрації, Національному агентству з управління державними корпоративними правами (НАУДКП), правлінню та наглядовій раді ПАТ, але надіслали тільки до облдержадміністрації. Наступного дня цю вимогу з облдержадміністрації передали голові правління ПАТ під його розписку.

Серед ініціаторів скликання позачергових зборів акціонерів був і колишній голова правління ПАТ, який володів на той час пакетом акцій 0,3%. Він керував підприємством майже 10 років та залишив посаду голови правління за власним бажанням у зв'язку з переходом на адміністративну посаду (начальник управління зовнішньоекономічних зв'язків облдержадміністрації).

Наступником на посаді голови правління ПАТ став головний інженер цього підприємства, який обіймає цю посаду й понині.

Ініціативна група акціонерів в своїх діях очікувала підтримки з боку облдержадміністрації та місцевого представництва НАУДКП. Саме тому, вимогу щодо скликання загальних зборів акціонерів було подано до облдержадміністрації.

Ситуація 2. РЕАКЦІЯ ПРАВЛІННЯ

29 вересня 2024 року правління товариства на своєму засіданні розглянуло вимогу ініціативної групи акціонерів та вирішило перевірити кількість належних їм акцій та достовірність підписів під письмовою вимогою. З цією метою була створена комісія з п'яти осіб, яка перевірила кількість голосів даних акціонерів способом звірки із реєстром акціонерів, а також справжність їх підписів шляхом персонального опитування акціонерів.

Призначена комісія щодо перевірки достовірності кількості акцій та підписів ініціативної групи акціонерів встановила:

а) власники корпоративних прав, які володіють у сукупності 0,9 % голосів, не підписували вимог, а отже, їхні підписи було підроблено, про що акціонери написали письмові заяви;

б) власники корпоративних прав, які володіють 0,7% голосів у сукупності, письмово відмовилася від своїх попередніх вимог з різних мотивів (передумали, не розуміли наслідків тощо).

15 жовтня 2024 року за результатами перевірки правління ПАТ відмовилось скликати позачергові збори, оскільки реальних власників корпоративних прав, які підписали звернення у сукупності становлять всього 9% голосів. На рішення правління вплинуло також те, що у серпні 2024 року правління звітувало про свою роботу за півріччя на відкритому засіданні наглядової ради і в першому кварталі 2025 року відповідно до п. 8.2.1 Статуту ПАТ заплановано проведення чергових загальних зборів акціонерів.

Ситуація 3. ДІЇ АКЦІОНЕРІВ

12 листопада 2024 року група акціонерів (фізичних осіб) подала правлінню ПАТ та НАУДКП чергову вимогу про скликання позачергових загальних зборів акціонерів, яку підписали власники корпоративних прав, що володіють у сукупності 11,2% голосів.

23 листопада 2024 року НАУДКП опублікувало в регіональній газеті «Волинь» від свого імені оголошення про проведення позачергових загальних зборів акціонерів 26 січня 2025 року. На порядок денний зборів були винесені питання відчуження майна товариства та звіту правління про фінансово-економічний стан, а також вибори усіх органів управління ПАТ.

Ситуація 4. ПОДАЛЬШИЙ РОЗВИТОК ПОДІЙ

26 листопада 2024 року правління товариства опублікувало в центральній газеті “Цінні папери України” і в місцевій газеті “Волинський кур’єр” повідомлення про скликання загальних зборів акціонерів 22 березня 2025 року з наступним порядком денним:

1. Звіт голови правління про роботу публічного акціонерного товариства “Волиньагромаш” за звітний період.
2. Звіт голови наглядової ради товариства про роботу за звітний період.
3. Звіт голови ревізійної комісії ПАТ “Волиньагромаш” про проведену роботу за звітний період.
4. Затвердження річного звіту та балансу товариства.
5. Дообрання членів наглядової ради товариства.
6. Дообрання членів правління товариства.
7. Внесення змін та доповнень до Статуту ПАТ.
8. Про передачу реєстру власників іменних цінних паперів товариства незалежному реєстратору.
9. Затвердження стратегії розвитку та основних напрямків діяльності ПАТ.

До порядку денного загальних зборів акціонерів не було включене питання про відчуження майна товариства, а також вибори органів управління ПАТ “Волиньагромаш”, на яких наполягали акціонери-ініціатори позачергових зборів.

Одночасно правління ПАТ “Волиньагромаш” звернулося до міської прокуратури із заявою про правочинність дій НАУДКП. Після відповідного подання прокурора, 15 січня 2025 року, НАУДКП спростувало повідомлення щодо скликання позачергових загальних зборів акціонерів.

22 березня 2025 року відбулися загальні збори акціонерів ПАТ “Волиньагромаш”, на яких голова правління виступив із звітом про роботу товариства, у якому досить повно і самокритично представив аналіз фінансово-економічного стану товариства, представив інформацію про всі операції з відчуження активів ПАТ та обґрунтував доцільність продажу основних засобів, що непокоїло акціонерів-ініціаторів позачергових загальних зборів, вказав на напрями використання отриманих коштів.

Окрім того, правління представило загальним зборам стратегію виходу підприємства із кризової ситуації, яку було підтримано та схвалено.

Стратегія містила пункти щодо співпраці із ПрАТ «АвтоКрАЗ» (планується випускати автомобілі КРАЗ та

сміттєзбиральні машини), ліквідацію окремих дочірніх підприємств, скорочення штату апарату управління тощо.

Дії правління ПАТ “Волиньагромаш” отримали підтримку абсолютної більшості голосів акціонерів. Також задоволеними наданою інформацією та стратегією залишилися акціонери-ініціатори скликання позачергових зборів. Оскільки жоден з них, ні на етапі підготовки до зборів, ні під час самих зборів не піднімали питання щодо доцільності відкликання голови та членів правління.

ДОДАТКИ до ситуаційної вправи № 2

№	Назви додатків	Стор.
1.	Протокол засідання наглядової ради про розгляд питання щодо доцільність скликання позачергових загальних зборів	31
2.	Письмова вимога акціонерів про скликання позачергових загальних зборів	32
3.	Наказ правління щодо створення комісії для перевірки підписів акціонерів	33
4.	Витяг із Статуту ПАТ “Волиньагромаш” (розділи 2, 3 та 7)	34
5.	Протокол засідання правління товариства про роботу комісії з перевірки підписів акціонерів	35
6.	Акт комісії товариства з перевірки підписів	36
7.	Повідомлення про скликання загальних зборів акціонерів ПАТ “Волиньагромаш”, газета "Волинський кур'єр", 26 листопада 2024 року	37
8.	Повідомлення про скликання позачергових загальних зборів акціонерів ПАТ " Волиньагромаш ", газета "Волинь", 23 листопада 2024 року	38
9.	Повторна вимога акціонерів-ініціаторів про скликання позачергових загальних зборів товариства	39
10.	Протокол загальних зборів акціонерів товариства	40

Питання для обговорення

До ситуації 1.

- 1.1. Чи була законною вимога групи акціонерів?
- 1.2. Чи правильно діяли акціонери, подаючи вимогу про скликання позачергових загальних зборів?
- 1.3. Що би Ви порадили акціонерам перед поданням вимоги?

- 1.4. Якими були б Ваші дії на місці голови правління?
- 1.5. Яку позицію, на Вашу думку, мала б дотримуватись наглядова рада?

До ситуації 2.

- 2.1. Чи правильно діяли члени правління, коли призначили комісію щодо перевірки справжності підписів?
- 2.2. Чи доцільно було правлінню протистояти вимогам акціонерів-ініціаторів?
- 2.3. Чи законно діяло правління, коли відмовилось скликати позачергові загальні збори? Як би Ви діяли, як акціонер, після отримання відмови?
- 2.4. Якою, мала б бути, на Вашу думку, позиція наглядової ради?

До ситуації 3.

- 3.1. На Вашу думку, чи правильними були дії представників держави та акціонерів?
- 3.2. Чи врахував запропонований правлінням порядок денний загальних зборів бажання акціонерів? Як би Ви вчинили на місці правління?

До ситуації 4.

- 4.1. Чи правильними були дії правління призначити дату скликання загальних зборів через місяці?
- 4.2. На Вашу думку, якими повинні були бути дії акціонерів та наглядової ради на етапі підготовки загальних зборів акціонерів і під час їх проведення?
- 4.3. Із аналізу розглянутої ситуації, на які помилки Ви б вказали акціонерам, правлінню та наглядовій раді?
- 4.4. Дайте характеристику кожному з учасників ситуації.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 3.

Ситуаційна вправа. Регулювання функцій Спостережної ради у внутрішніх документах товариства

Інформація про акціонерне товариство

ПАТ «Харківський завод «Радіоприлад» засноване шляхом приватизації державного підприємства «Радіоприлад» та зареєстроване 24 травня 1999 року.

Основною спеціалізацією товариства є виготовлення різних радіопередавачів, радіостанцій і іншої радіоапаратури, електричних та газових побутових нагрівачів. Крім того, товариство виготовляє широкий асортимент товарів широкого вжитку, що пов'язані з основним виробництвом.

Товариство розміщене на території площею 8,6 гектарів у центрі м. Харкова із залізничною гілкою та інженерними комунікаціями.

Підприємство було засноване у 1963 році під назвою завод «Радіоприлад». Основною спеціалізацією заводу було виготовлення радіостанцій для військово-промислового комплексу та обладнання ними військової техніки.

Із незалежністю України (на початку 90-х років) потреба в продукції військового призначення різко зменшилася, а тому, на підприємстві почалися суттєві зміни, що були пов'язані з конверсією виробництва.

Під час реструктуризації підприємства, воно мало переорієнтуватися на забезпечення радіотехнікою суто цивільних потреб. Так, завод почав почав розробляти зразки, а згодом і впроваджувати у виробництво радіопередавачі, радіостанції та іншу радіоапаратуру. Також увага приділялась виготовленню електричних та газових побутових приладів й нагрівачів для підприємств та населення.

У 1999 році підприємство через рішення регіонального відділення Фонду держмайна України в Харківській області було реорганізоване у ВАТ «Радіоприлад».

Статутний фонд товариства склав 987640,2 грн. та був розділений на 3950561 просту іменну акцію.

Протягом 1998-1999 рр. відбувався процес розподілу акцій товариства відповідно до плану розміщення акцій та їх перерозподіл на вторинному ринку. До кінця 1999 року даний процес закінчився і пакети акцій сформувалися.

У 2011 році на вимогу Закону України про акціонерні товариства ВАТ було перетворено у ПАТ (публічне акціонерне товариство).

Товариство на даний час є «живим», прибутковим, випускає конкурентну продукцію, яка користується попитом.

Структура акціонерного капіталу (на момент виникнення ситуації, що розглядається у ситуаційній вправі):

Пакети акцій розподілились наступним чином:

- 25% – залишились у власності держави;
- 28% – у власності акціонера М. В. Маслюка;
- 7% – у власності акціонера С. Т. Протасова (близького родича акціонера М. В. Маслюка);
- 10% – у власності акціонера ПрАТ “Зоря”;
- 28% – у власності акціонера ТОВ “Ромашка”;
- решта 2% – у власності інших фізичних осіб.

Ситуація 1. НОВИЙ АКЦІОНЕР ТОВАРИСТВА

На початку січня 2024 року правління ПАТ «Радіоприлад» ухвалило рішення про скликання чергових загальних зборів акціонерів 3 березня 2024 року.

На кінець січня 2024 року ситуація з розподілом пакетів акцій у ПАТ змінилася: акціонер М. В. Маслюк продав свій пакет акцій (28%) панові О. В. Радчуку, який придбав цей пакет акцій за умови, що акціонер С.Т. Протасов, близький родич акціонера М. В. Маслюка, видасть йому довіреність щодо права участі та голосування на загальних зборах акціонерів ПАТ «Радіоприлад» належним йому пакетом (7%) на свій розсуд.

Відповідно, С. Т. Протасов видав довіреність щодо участі та голосуванні на загальних зборах акціонерів О. В. Радчуку, який, таким чином, зосередив у себе пакет акцій в 35%. До придбання акцій ПАТ акціонер О.В. Радчук не мав інформації про зміст статуту та внутрішніх документів товариства, структуру органів управління, повноважень наглядової ради та процедури ухвалення нею рішень. Новий акціонер мав лише загальну інформацію про приблизний розподіл пакетів акцій та те, що товариство є рентабельним.

Після ознайомлення з порядком денним майбутніх загальних зборів, акціонер О. В. Радчук вирішив внести пропозицію щодо розширення порядку денного – доповнити питанням про випуск додаткової емісії акцій товариства. Він подав відповідну вимогу до правління товариства, яке внесло відповідне питання до порядку денного згідно зі статтею 43 Закону “Про господарські товариства”.

Ситуація 2. СТАТУТ ТОВАРИСТВА

1. Акціонер О. В. Радчук, відповідно до Статуту товариства, після придбання пакету акцій в понад 10% автоматично ввійшов до складу наглядової ради на безальтернативній основі.

2. Голосування з питань, які мають найбільш важливе значення для ПАТ (загалом 9 питань) відбувається за принципом: одна акція – один голос, а з решти питань – простою більшістю голосів присутніх членів наглядової ради.

3. Засідання наглядової ради є правомочним, якщо на ньому присутні 2/3 її членів (статут в такій редакції був затверджений на загальних зборах акціонерів товариства, які відбулися 5 березня 2023 року).

Акціонер Радчук О. В. зрозумівши, що деякі з викладених положень Статуту суперечать чинному законодавству, вирішив також внести пропозицію про зміну зазначених положень у Статуті ПАТ «Радіоприлад», а саме:

1. Формування наглядової ради запропонував проводити шляхом обрання на загальних зборах, а не відповідно до розміру пакету акцій.

2. Запропонував порядок ухвалення рішень наглядовою радою проводити за принципом, один член ради – один голос.

Ситуація 3. ЗАСІДАННЯ НАГЛЯДОВОЇ РАДИ

Всі акціонери товариства були повідомлені про зміни, що сталися у порядку денному загальних зборів у зв'язку з пропозицією нового акціонера. Наглядова рада прийняла рішення скликати засідання для обговорення зазначених питань та прийняття єдиної позиції.

Засідання наглядової ради товариства відбулося 29 лютого 2024 року на яке був запрошений і акціонер О. В. Радчук, де він повідомив членів наглядової ради про свої сумніви щодо легітимності положень статуту і запропонував не чекаючи загальних зборів, уже з цього засідання розпочати вирішувати всі без винятку питання простою більшістю голосів присутніх членів наглядової ради.

Наглядова рада, розглянувши обидві пропозиції акціонера О. В. Радчука, зробила наступні висновки:

1. Додаткової емісії ПАТ «Радіоприлад» не потребує, оскільки це зашкодить акціонерам, у яких є порівняно великі пакети акцій.

2. Голосування на засіданнях наглядової ради за принципом одна особа – один голос з найважливіших питань, визначених статутом, не буде відповідати інтересам акціонерів, які володіють великими пакетами акцій.

Ситуація 4. ПОДАЛЬШИЙ РОЗВИТОК ПОДІЙ

Члени наглядової ради (в тому числі акціонери О. В. Радчук та держава) не змогли досягти згоди стосовно ухвалення рішень, оскільки власники великих пакетів акцій не підтримали. На загальних зборах акціонерів члени наглядової ради відхилили обидві пропозиції подані акціонером О. В. Радчуком.

ДОДАТКИ до ситуаційної справи № 3

№	Назва додатка	Стор.
1.	Нова редакція статуту ПАТ «Радіоприлад»	61
2.	Витяг з протоколу регламенту загальних зборів	64
3.	Повідомлення акціонерів щодо скликання загальних зборів	69
4.	Повідомлення акціонерів про доповнений порядок денний загальних зборів	70
5.	Витяг з протоколу загальних зборів ПАТ «Радіоприлад»	71
6.	Витяг з протоколу засідання наглядової ради № 2 ПАТ «Радіоприлад»	74

Питання для обговорення

До ситуації 1

- 1.1. Яку пораду Ви б надали акціонерові О.В. Радчуку після придбання ним пакету акцій ПАТ «Радіоприлад»?
- 1.2. Які були б Ваші дії на місці наглядової ради при появі нового акціонера із значним пакетом акцій?
- 1.3. Чи законною була вимога О.В. Радчука про внесення додаткового питання до порядку денного загальних зборів? Про що мав подбати О.В. Радчук, надаючи таку пропозицію?

До ситуації 2

- 2.1. Чи існують порушення чинного законодавства при формуванні наглядової ради ПАТ «Радіоприлад»?
- 2.2. Які поради Ви надали б дрібним акціонерам для захисту їх прав?
- 2.3. Чи підтримуєте Ви встановлений Статутом товариства порядок схвалення найважливіших рішень наглядовою радою: одна акція – один голос?
- 2.4. Чи законною є, на Ваш погляд, вимога акціонера Радчука О.В. внести зміни до Статуту товариства, що стосуються порядку формування наглядової ради та ухвалення нею рішень? Які поради Ви надали б йому, враховуючи, що до загальних зборів акціонерів залишилося 3 дні?

До ситуації 3

- 3.1. Чи правильно діяв акціонер Радчук О.В., вимагаючи змінити порядок ухвалення рішень на засіданні наглядової ради?
- 3.2. Чи правильними, на Ваш погляд, були висновки наглядової ради?
- 3.3. Як Ви розумієте сутність обов'язку посадової особи діяти у найкращих інтересах товариства?

До ситуації 4

- 4.1. Які основні помилки були допущені Радчуком О.В. та наглядовою радою до загальних зборів та на зборах акціонерів?
- 4.2. Що б Ви порадили зробити акціонеру Радчуку О.В. та наглядовій раді для виправлення ситуації?

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 4.

Ситуаційна справа. Викуп товариством власних акцій

Інформація про акціонерне товариство

Протягом 1947-1948 рр. на місці колишнього заводу Варшавської компанії було засноване підприємство, якому дали назву “Ремонтний завод” та на базі якого, в 1958 році був створений завод автотракторних запчастин. Протягом свого існування підприємство постійно змінювалося та переоснащувалося.

На даний час, підприємство має сімидесяти п’ятирічний досвід роботи з виробництва запасних частин до колісної тракторної техніки, оснащене високопродуктивним обладнанням, верстатами з числовим програмним забезпеченням та спеціальними верстатами.

В процесі приватизації у 1995 році на базі Державного підприємства “Агроспецтех” було створене та зареєстроване ВАТ “Агроспецтех”, а у 2011 – ПАТ “Агроспецтех”. В даний час ПАТ спеціалізується на випуску запчастин до сільськогосподарської техніки (автонавантажувачів, тракторів, автомобілів та автобусів). Має стабільні канали збуту своєї продукції.

Розмір статутного капіталу становить 5952627 грн., який поділений на 23810507 простих іменних акцій номінальною вартістю 0,25 грн. Для надання банківського кредиту, незалежним експертом була проведена оціночна вартість майнового комплексу ПАТ “Агроспецтех”, яка складає 8000000 грн. Середня рентабельність виробництва становить 10-13%. Заборгованості ПАТ “Агроспецтех” перед бюджетом, із заробітної плати та контрагентами не має.

Органи управління

На загальних зборах ПАТ “Агроспецтех” у червні 2022 року були переобрані керівні органи управління.

До наглядової ради було обрано всього 6 осіб (один член трудового колективу, два представники інвестиційного фонду та 3 представники ПрАТ “Промхім”).

Головою наглядової ради було обрано головного акціонера товариства, Генерального директора ПрАТ “Промхім”.

Правління: було обрано наглядовою радою за поданням голови правління.

Голова правління був обраний у 2021 році за підтримки керівництва ПрАТ “Промхім”.

Ревізійна комісія: була обрана у складі 3 осіб (один представник трудового колективу, один представник ПрАТ “Промхім” та один представник інвестиційного фонду).

Структура акціонерного капіталу та характеристика акціонерів

ПрАТ “Промхім” – 39,50% – торгово-посередницька організація, яка має наміри зайнятись виробництвом. ПрАТ “Промхім”, володіє значним досвідом з продажу автозапчастин для с/г техніки на бартерних засадах. АТ зацікавилось питанням тісної співпраці з виробничими підприємствами, які мають фахівців та досвід роботи у виготовленні відповідної продукції, яка цікавить ПрАТ «Промхім» і таким підприємством було обрано ПАТ “Агроспецтех”. Було започатковано тісну співпрацю зі збуту продукції ПАТ “Агроспецтех”. На основі тісної співпраці керівництво ПрАТ “Промхім” вирішило стати акціонером ПАТ “Агроспецтех” та придбало пакет акцій, що склав 39,50% статутного капіталу.

Довірче товариство – володіє пакетом акцій у 12,80%, на загальних зборах акціонерів голосує аналогічно до ПрАТ “Промхім”.

Працівники ПАТ – 12% – на зборах підтримують позицію голови правління ПАТ “Агроспецтех”.

Інвестиційний фонд – 23,7% – фінансовий посередник, який намагається отримати максимальний прибуток від інвестицій в акції ПАТ “Агроспецтех”.

На балансі ПАТ “Агроспецтех” – 1,60% акцій.

Інші інвестори (розпорошені) – 10,48% – це фізичні особи, які не цікавляться діяльністю заводу та участі в загальних зборах переважно не приймають.

Ситуація 1. ВИКУП ВЛАСНИХ АКЦІЙ

У липні 2023 року інвестиційний фонд, власник 23,7% акцій, запропонував ПАТ “Агроспецтех” викупити його акції. Причиною такої пропозиції стала конфронтація з членами правління ПАТ “Агроспецтех” через різні погляди щодо майбутньої стратегії розвитку підприємства.

Голова правління ПАТ “Агроспецтех” погодився на пропозицію та звернувся до членів наглядової ради з проханням надати дозвіл щодо викупу 23,7% власних акцій, які належать інвестиційному фонду для подальшої реалізації за ринковою ціною бажаним їх придбати, або розповсюдження серед акціонерів, які працюють у ПАТ “Агроспецтех”.

Наглядова рада товариства надала дозвіл правлінню на викуп в інвестиційного фонду власних акцій, які й були успішно викуплені за рахунок оборотних коштів без проведення попереднього аналізу фінансового стану Товариства.

Ситуація 2. ПОЧАТОК КОНФЛІКТУ

У листопаді 2023 року наглядова рада прийняла рішення про заборону голові правління розпоряджатися акціями, які належать ПАТ “Агроспецтех” до схвалення рішення з цього питання загальними зборами товариства. Засідання наглядової ради були відбулися за присутності 4 членів ради (одного представника трудового колективу та 3-х представники від ПрАТ “Промхім”), які проголосували “за” одностайно.

У лютому 2024 року члени наглядової ради звернулися до голови правління ПАТ “Агроспецтех” з вимогою щодо збільшення прибутковості операцій з продажу продукції заводу шляхом підвищення рентабельності виробництва і збільшення реалізаційних цін, які згідно з проведеним ними аналізом ринку були заниженими. Голова правління відмовив членам наглядової ради у їх зверненні.

ПрАТ “Промхім” вийшло з ініціативою переобрання голови правління, добору членів наглядової ради, ревізійної комісії та на загальних зборах акціонерів прийняти рішення про 25,3% пакету акцій, що знаходився у власності ПАТ “Агроспецтех”. У березні 2024 року ПрАТ “Промхім”, як один з

найбільших акціонерів, що володіє 39,51% пакетом акцій, ініціювало скликання чергових загальних зборів акціонерів.

Конфліктна ситуація наростала: у березні 2024 року голова правління ПАТ “Агроспецтех” обмежив доступ голові та членам наглядової ради на територію товариства та чинив перешкоду членам ревізійної комісії щодо проведення фінансової перевірки.

Після довгих та складних переговорів наглядової ради товариства з головою правління, останній пішов на компроміс та погодився провести загальні збори і призначив їх дату проведення – 26 травня 2024 року.

Ситуація 3. БОРОТЬБА ЗА ПАКЕТ АКЦІЙ

Через 2 дні після отримання вимоги щодо скликання загальних зборів, голова правління ПАТ “Агроспецтех” скликав засідання правління, на якому було ухвалене рішення про розповсюдження 25,3% пакету акцій, що належить товариству серед його працівників в рахунок річної премії за підсумками 2023 року. На правлінні було затверджено “Положення про розподіл викуплених власних акцій серед працівників ПАТ “Агроспецтех”, яке передбачало регулювання розміру та порядку розповсюдження акцій.

Після ознайомлення з вищезгаданими документами, голова наглядової ради звернувся до прокуратури міста з проханням заблокувати розподіл 25,3% пакету акцій трудового колективу, оскільки на його думку, продаж акцій мав відбутись за заниженою ціною (ПАТ купувало акції по 13 копійок за шт., а працівникам пропонувало продати по 3 копійки, а отже, прямі збитки для товариства складатимуть 599787 грн.) завдасть великих збитків підприємству.

Прокурор міста, розглянувши звернення голови наглядової ради, виніс припис для реєстратора Товариства щодо блокування 25,3% пакету акцій, які належать ПАТ “Агроспецтех”. Заступник прокурора області після звернення до нього голови правління ПАТ “Агроспецтех” скасував припис прокурора міста. В подальшому, прокурор області поновив припис прокурора міста.

Голова наглядової ради товариства подав позовну заяву до районного суду з метою блокування 25,3% пакету акцій ПАТ “Агроспецтех” на рахунку в реєстратора. Суд виніс ухвалу про блокування 25,3% пакету акцій.

Голова правління подало касаційну скаргу в обласний суд на ухвалу районного суду з метою розблокування пакету акцій на рахунку реєстратора.

17 травня 2024 року правління ухвалило рішення щодо перенесення проведення загальних зборів акціонерів на *22 липня 2024 року*.

Вирішення конфлікту

Розуміючи безперспективність конфлікту, сторони вирішили сісти за стіл переговорів та знайти рішення, яке б влаштувало всіх. Такі переговори пройшли *18 травня 2024 року*.

Пропозиція членів наглядової ради полягала в такому, щоб продати 25,3% пакет акцій, що належить ПАТ “Агроспецтех”, та 25% пакет акцій, що належить ПрАТ “Промхім” німецькому заводу із виробництва фільтрів для автомобілів, як стратегічному іноземному інвестору, та налагодити спільними зусиллями випуск нової конкурентоспроможної продукції.

Пропозиція ж членів правління полягала в такому, щоб за вигідною для ПрАТ “Промхім” ціною викупити пакет його акцій (39,50%).

В результаті багатогодинної дискусії було прийнято пропозицію членів правління, що було зафіксовано у “Протоколі намірів про вирішення конфліктної ситуації, яка склалася між правлінням ПАТ “Агроспецтех” та керівництвом ПрАТ “Промхім”.

Червень 2024 року. Було укладено й виконано угоду купівлі-продажу акцій, що належали ПрАТ “Промхім”. Покупцем стала третя юридична особа, а фактично ПАТ “Агроспецтех”.

22 липня 2024 року відбулися загальні збори ПАТ “Агроспецтех” на яких ПрАТ “Промхім” участі не приймав, оскільки вже не був акціонером ПАТ “Агроспецтех”.

ДОДАТКИ до ситуаційної справи № 4

№	Назва додатків	Стор.
1.	Лист голови правління товариства до наглядової ради про надання дозволу на викуп власних акцій	82
2.	Лист наглядової ради товариства до правління про надання згоди на викуп власних акцій	83
3.	Протокол №7 наглядової ради про заборону голові правління продавати акції, що є у власності ПАТ, до прийняття рішення на загальних зборах	84
4.	Витяг із Статуту ПАТ “Агроспецтех” про компетенції наглядової ради товариства	85
5.	Вимога ПрАТ “Промхім” щодо скликання чергових загальних зборів акціонерів із запропонованим ними порядком денним	86
6.	Протокол №4 засідання правління про розподіл 25,3% пакету акцій, що належать ПАТ “Агроспецтех”	87
7.	Положення про розподіл викуплених власних акцій серед працівників ПАТ “Агроспецтех”	88
8.	Лист голови ревізійної комісії товариства про недопущення головою правління фінансової перевірки	89
9.	Протокол №10 засідання наглядової ради «Про зрив роботи ревізійної комісії в період підготовки до загальних зборів»	90
10.	Лист голови правління №37 від 23.03.24р. про проведення чергових загальних зборів акціонерів	91
11.	Оголошення про проведення загальних зборів акціонерів, надруковане у газеті «Цінні папери України»	92
12.	Угода купівлі-продажу акцій між ПАТ та працівниками	93
13.	Звернення голови наглядової ради до прокурора міста	95
14.	Позовна заява голови наглядової ради до голови правління ПАТ “Агроспецтех” про блокування 25,3% пакету акцій та визнання угоди купівлі-продажу акцій працівникам ПАТ не чинною	96
15.	Ухвала суду щодо блокування 25,3% пакету акцій на рахунку в реєстратора	100
16.	Касаційна скарга голови правління на ухвалу суду	101
17.	Лист голови правління товариства про перенесення терміну проведення загальних зборів акціонерів	102
18.	Протокол намірів про вирішення конфлікту, що склався між правлінням та акціонерами	103

До ситуації 1

- 1.1. Як би Ви діяли як голови правління після надходження пропозиції Інвестиційного фонду про викуп акцій товариства?
- 1.2. Яка, на Вашу думку, мала бути процедура придбання власних акцій товариством?
- 1.3. За рахунок яких фінансових ресурсів можливе придбання власних акцій товариством?
- 1.4. Чи законним було рішення ухвалене наглядовою радою про надання згоди щодо викупу власних акцій товариства?
- 1.5. Як би Ви діяли на місці члена наглядової ради?

До ситуації 2

- 2.1. Чи правочинним було рішення наглядової ради товариства про заборону відчуження акцій, що перебували у власності товариства?
- 2.2. Чи правочинним було засідання наглядової ради акціонерного товариства, на якому ухвалювалось це рішення?
- 2.3. Якими мотивами, на Ваш погляд, керувались члени наглядової ради при ухваленні зазначеного рішення?
- 2.4. Чи правочинно діяв голова правління, коли не допускав членів ревізійної комісії для здійснення фінансової перевірки?

До ситуації 3

- 3.1. Чи правочинним було рішення правління ПАТ “Агроспецтех” про розповсюдження акцій серед працівників, та відповідно, затвердження “Положення про розподіл викуплених власних акцій серед працівників товариства”?
- 3.2. Проведіть аналіз змісту Угоди купівлі-продажу акцій. Чи правочинним є включений до угоди пункт про заборону акціонерам розпоряджатися зазначеними акціями ПАТ протягом десяти років без згоди правління?
- 3.3. Які були б Ваші дії на місці членів наглядової ради?
- 3.4. Чи правочинним було звернення голови наглядової ради до прокурора міста?
- 3.5. Чи правочинним було звернення голови наглядової ради товариства з позовною заявою до голови правління в міський

суд? Проаналізуйте ухвалу міського суду та касаційну скаргу на цю ухвалу.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 5.

Ситуаційна справа. Розподіл чистого прибутку за підсумками року

Інформація про акціонерне товариство

В процесі приватизації у 1995 році на базі державного підприємства “Мрія” було створене ВАТ «Мрія». У 2011 році для виконання Закону України про акціонерні товариства ВАТ «Мрія» було реформоване у ПАТ «Мрія».

Основними видами діяльності товариства було виробництво навісного обладнання, конвеєрів, механізованих кріплень, вагонеток, риштаків.

Кількість штатних працівників – 1400 осіб. Склад органів управління наступний:

- *наглядова рада* становила 7 осіб (у тому числі один представник держави);
- *правління* складалося з 9 осіб;
- *ревізійна комісія* становила 5 осіб.

Статутний капітал ПАТ “Мрія” на 1 січня 2024 року становив 6306362 грн. Загальна кількість простих іменних акцій – 25225448 шт. номінальною вартістю 0,25 грн.

Відповідно до Статуту ПАТ «Мрія», резервний капітал повинен створюватись розміром 25% від статутного капіталу, а величина щорічних відрахувань складати не більше 5% від суми чистого прибутку за рік. Станом на 1 січня 2024 року, резервний капітал товариства становив 167 тис. грн., тобто 2,6% від статутного капіталу.

Структура статутного капіталу (на момент існування ситуації, що розглядається у справі)

Пакети акцій ПАТ «Мрія» розподілились наступним чином:

- 50%+1 акція – пакет, який залишився закріпленим за державою;
- 8% акцій – пакет, який поки що перебуває у власності держави, але уже запланований для продажу;
- 31% акцій – пакет, що перебуває у власності різних юридичних осіб;
- 11% акцій – пакет, що перебуває у власності різних фізичних осіб (резидентів України).

Ситуація 1. РОЗГЛЯД ПИТАННЯ ПРАВЛІННЯМ

20 січня 2024 року відбулось засідання правління товариства щодо підготовки та проведення чергових загальних зборів акціонерів на якому були розглянуті наступні питання:

1. Про результати фінансово-господарської діяльності ПАТ “Мрія” за минулий 2023 рік.
2. Про розподіл чистого прибутку за результатами 2023 року отриманого ПАТ “Мрія”.

За результатами засідання правління було запропонувало:

- 1) схвалити результати фінансово-господарської діяльності ПАТ “Мрія” за 2023 рік;
- 2) чистий прибуток, що був отриманий за результатами 2023 року (розміром 1 035 тис. грн.) розподілити наступним чином:

- на формування фонду дивідендів – 35% (362 тис. грн) (відповідно до рішення попередніх загальних зборів акціонерів);
- відрахування для формування резервного капіталу – 5% (52 тис. грн);
- залишити, як нерозподілений прибуток – 60% (621 тис. грн).

Також правління запропонувало використати нерозподілений прибуток, що був отриманий за результатами діяльності перших 4-х місяців 2024 року (1-й квартал), так:

- інвестиції (реконструкція цеху №3) – 345 тис. грн.;
- виплата винагороди управлінцям ПАТ – 26 тис. грн.;
- відрахування на соціальні потреби – 250 тис. грн.

Ситуація 2. РОЗГЛЯД ПИТАННЯ НАГЛЯДОВОЮ РАДОЮ

25 січня 2024 року правління товариства ПАТ “Мрія” винесло запропонований порядок розподілу чистого прибутку на розгляд засідання наглядової ради, який та погодила.

Зазначену пропозицію було ухвалено усіма членами наглядової ради (представника держави також підтримав таку пропозицію). Н основі результатаів засідання, наглядова рада винесла зазначене питання на розгляд загальних зборів товариства, які були призначені на травень 2024 року.

Ситуація 3. РОЗГЛЯД ПИТАННЯ ЗАГАЛЬНИМИ ЗБОРАМИ

15 травня 2024 року відбулися загальні збори акціонерів ПАТ “Мрія”.

Серед питань, що були винесені на порядок денний, було й питання про розподіл нерозподіленого чистого прибутку за 1-й квартал 2024 року. Доповідь із зазначеного питання зробив була доручена головному бухгалтеру товариства, який відобразив точку зору правління та наглядової ради.

Однак, під час обговорення, один із акціонерів (представник держави) висловив свою незгоду із запропонованим порядком розподілу прибутку та запропонував нарахувати дивіденди у розмірі 50% від чистого прибутку та поставити це питання на голосування загальних зборів акціонерів. Голова зборів виніс на голосування обидві пропозиції – головного бухгалтера та представника держави.

В результаті голосування було прийнято пропозицію представника держави, про нарахування дивідендів у розмірі 50% від чистого прибутку.

Таким чином, виникла необхідність виправлення фінансових показників у річній фінансовій звітності товариства, а також в донарахуванні дивідендів та податку на дивіденди.

Дивіденди на державну частку акцій повинні сплачуватися протягом перших 5 днів виплат. Дивіденди почали сплачувати 21 травня, але сталося так, що на момент сплати дивідендів за державними акціями у ПАТ “Мрія” не було

достатньо фінансів на виплату збільшеної суми дивідендів на державну частку. Така політика виплати дивідендів призвела до того, що у ПАТ «Мрія» не вистачило коштів для погашення своїх зобов'язань перед кредиторами, а тому товариство було поставлено на картотеку, а його фінансово-господарську діяльність – паралізовано.

ДОДАТКИ до ситуаційної справи № 5

№	Назва додатків	Стор.
1.	Витяг із протоколу засідання наглядової ради товариства від 25.01.24р.	113
2.	Витяг із протоколу загальних зборів ПАТ «Мрія» від 15.05.2024р. Витяг із Статуту товариства.	115
3.	Звіт про фінансові результати товариства за 2023 рік.	116
4.	Наказ Міністерства фінансів України від 25 квітня 2024 року № 87.	117

Питання для обговорення:

1. На Вашу думку, чи правильним було голосування представника держави на засіданні наглядової ради?

2. Чому, на Ваш погляд, представник держави змінив свою думку на загальних зборах акціонерів?

3. Чи правильними були дії представника держави (власника 58% пакету акцій) щодо нарахування та сплати дивідендів лише на державну частку?

4. Чи передбачено Законом нарахування пені на невикористані в установленій термін дивіденди на державну частку?

5. Чи правочинним було рішення загальних зборів акціонерів щодо затвердження річної фінансової звітності без внесення змін? Також, чи було правочинним рішення загальних зборів акціонерів щодо нарахування додаткових 15% дивідендів за рахунок чистого прибутку отриманого в 1-у кварталі 2024 року? Яким чином мають бути внесені відповідні зміни у фінансову звітність?

6. Як, на Вашу думку, потрібно діяти товариству, якщо з'ясується, що у нього відсутня достатня сума грошей для сплати дивідендів розміром 50% чистого прибутку?

7. Наскільки правочинним буде рішення загальних зборів щодо нарахування дивідендів розміром 50% від чистого прибутку за умов, що у товариства відсутні кошти на їх сплату?

8. Розрахуйте величину податку на дивіденди, що має бути сплачений з державної частки дивідендів.

4. ПИТАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ВИВЧЕННЯ ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

1. Чим зумовлене зростання ролі корпоративного управління в Україні та світі?
2. Перелічіть суб'єкти корпоративного управління.
3. Назвіть форми державної корпоративної власності.
4. Розкрийте основні риси сучасного корпоративного управління.
5. Коли виникли перші господарські товариства і в яких формах?
6. Охарактеризуйте основні економічні риси господарських товариств корпоративного типу.
7. Перерахуйте господарські товариства. Які з них мають риси корпоративні риси?
8. У чому полягають принципові відмінності між публічними та приватними акціонерними товариствами?
9. Яка частина ТОВ відноситься до корпоративного типу?
10. Коли на території України виникли перші акціонерні товариства?
11. Розкрийте зміст понять “засновники”, “учасники”, акціонери”.
12. Хто може бути засновником акціонерного товариства в Україні?
13. Назвіть позитивні та негативні риси акціонерних товариств.
14. Які відмінні риси приватних та публічних акціонерних товариств Вам відомі?
15. Яким чином проходить процес підписки на акції?
16. Які моделі корпоративного управління Вам відомі?
17. На території яких країн поширена англо-американська модель корпоративного управління?

18. В яких країнах знайшла поширення західно-європейська модель корпоративного управління?
19. Які особливості японської моделі корпоративного управління?
20. Назвіть особливості англо-американської моделі корпоративного управління.
21. Які позитивні та негативні риси англо-американської моделі корпоративного управління Вам відомі?
22. Назвіть негативні та позитивні риси Німецької моделі корпоративного управління.
23. Перерахуйте ключових учасників японської моделі корпоративного управління?
24. В чому полягає суть інсайдерської системи корпоративного управління?
25. Назвіть особливості аутсайдерської системи корпоративного управління.
26. Хто такі аутсайтери та інсайтери? В чому їх відмінність?
27. Яка модель корпоративного управління сформувалась на території України? Які фактори вплинули на її формування?
28. Що являють собою «кейрецу»?
29. Чи може акціонерне товариство викупити власні акції? Якщо так, то що для цього потрібно і які існують нормативні вимоги, якщо існують?
30. У чому полягають особливості проведення установчих зборів?
31. Які основні шляхи створення акціонерних товариств в Україні та світі?
32. Яке основне завдання корпоративного управління?
33. За рахунок яких коштів формується капітал акціонерного товариства?
34. У чому полягає економічна роль статутного капіталу?
35. Які кошти забороняється використовувати для формування статутного капіталу?
36. Розкрийте особливості збільшення статутного капіталу акціонерного товариства.
37. У яких випадках здійснюється зменшення статутного капіталу?

38. Розкрийте зміст поняття «акція». Які види акцій вам відомі? В чому їх відмінність?
39. Якими законодавчими актами регулюється корпоративна діяльність в Україні?
40. Яка основна мета державного регулювання корпоративного сектору?
41. Назвіть органи, які здійснюють регулювання корпоративного сектору.
42. Які напрями діяльності Департаменту з управління державними корпоративними правами?
43. Що являють собою верхній та нижній рівні депозитарної системи України?
44. Які органи здійснюють в Україні контроль за діяльністю Національної депозитарної системи?
45. Охарактеризуйте поняття “депозитарій”.
46. Хто може здійснювати первинне розміщення акцій?
47. Як здійснюється вилучення з обігу цінних паперів?
48. Хто може засновувати фондову біржу в Україні згідно із законодавством?
49. Що являють собою в Україні торгівці цінними паперами?
50. Які інструменти Вам відомі для реалізації прав акціонерів щодо управління товариством?
51. Назвіть основні вимоги до проведення загальних зборів.
52. З якою метою створюється ревізійна комісія?
53. Які питання входять до компетенції загальних зборів?
54. Охарактеризуйте повноваження і відповідальність Наглядової ради акціонерного товариства.
55. Хто в акціонерному товаристві відповідає за розробку внутрішньокорпоративних положень?
56. Назвіть обов’язкові та необов’язкові фонди, що забезпечують життєдіяльність корпорації.
57. У чому полягає необхідність антикризового управління?
58. Які цінні папери Вам відомі в Україні?
59. Назвіть основні функції фондової біржі.
60. Яким має бути розмір статутного капіталу фондової біржі?
61. Які права мають члени фондової біржі?
62. Назвіть обов’язки членів фондової біржі.

63. Хто на фондовій біржі здійснює контроль за дотриманням учасниками торгів та емітентами встановлених правил?

5. ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ ТЕОРЕТИЧНОЇ ЧАСТИНИ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧАМИ ЗФН

Відповідно до силабусу освітньої компоненти здобувачі заочної форми навчання мають виконати контрольну роботу, метою якої є закріплення теоретичних знань, набутих при самостійному вивченні матеріалу.

Перед написанням контрольної роботи здобувачу вищої освіти потрібно опрацювати теоретичний матеріал для того, щоб могли орієнтуватися в основних питаннях освітньої компоненти.

Кожен здобувач виконує контрольну роботу згідно із своїм варіантом, який вибирається за порядковим номером в електронному журналі.

Для виконання теоретичної частини контрольної роботи з таблиці 1 на перехресті першої та другої цифр порядкового номера приймається три питання, які вибираються із розділу 6. Наприклад, здобувач вищої освіти із порядковим номером в електронному журналі 15, має дати відповіді на теоретичні питання під номерами 8, 33, 58.

Таблиця 1.

Вибір теоретичних питань для виконання контрольної роботи

Перша цифра в електронному журналі	Друга цифра порядкового номера в електронному журналі				
	0 або 1	2 або 3	4 або 5	6 або 7	8 або 9
0 або 5	1.26.51	2.27.52	3.28.53	4.29.54	5.30.55
1 або 6	6.31.56	7.32.57	8.33.58	9.34.59	10.35.60
2 або 7	11.36.61	12.37.62	13.38.63	14.39.64	15.40.65
3 або 8	16.41.66	17.42.67	18.43.68	19.44.69	20.45.70
4 або 9	21.46.71	22.47.72	23.48.73	24.49.74	25.50.75

6. ПЕРЕЛІК ТЕОРЕТИЧНИХ ПИТАНЬ ДЛЯ ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

1. Сутність корпоративного управління.
2. Суб'єкти корпоративного управління.
3. Основні ознаки корпоративного управління.
4. Загальні цілі та принципи корпоративного управління.
5. Господарські товариства корпоративного типу, їх характеристика.
6. Характеристика основних моделей корпоративного управління.
7. Зміст західноєвропейської моделі корпоративного управління.
8. Сутність англо-американської моделі корпоративного управління.
9. Характеристика японської моделі корпоративного управління.
10. Характеристика сучасної моделі корпоративного управління в Україні.
11. Позитивні та негативні риси акціонерних товариств.
12. Відмінності публічних та приватних акціонерних товариств.
13. Етапи створення акціонерних товариств.
14. Характеристика установчих документів акціонерних товариств.
15. Ліквідація акціонерних товариств.
16. Поняття і правові ознаки господарських товариств.
17. Поняття організаційно-правової форми господарського товариства.
18. Склад і правовий режим майна акціонерних товариств.
19. Відповідальність учасників за зобов'язаннями акціонерних товариств.
20. Основні ознаки, що відрізняють акціонерні товариства від інших видів товариств.
21. Акції, визначення та види.
22. Порядок внесення змін до порядку денного загальних зборів акціонерів.
23. Компетенції загальних зборів акціонерних товариств.
24. Компетенції членів наглядової ради акціонерних товариств.

25. Компетенції правління акціонерних товариств.
26. Компетенції ревізійної комісії акціонерних товариств.
27. Порядок обрання членів наглядової ради акціонерних товариств.
28. Порядок обрання членів правління акціонерних товариств.
29. Порядок обрання членів ревізійної комісії акціонерних товариств.
30. Внутрішньокорпоративна система управління акціонерних товариств.
31. Система внутрішнього контролю корпорації.
32. Основні об'єкти корпоративного контролю.
33. Характеристика корпоративної культури.
34. Процес та особливості формування резервного капіталу акціонерних товариств.
35. Способи стимулювання менеджерів корпорацій.
36. Охарактеризуйте опціони на придбання акцій акціонерних товариств.
37. Характеристика дивідендів та особливості їх виплати.
38. Акції товариств, їх види та властивості.
39. Характеристика облігацій та їх види.
40. Характеристика цінних паперів, що використовуються в корпоративному секторі України.
41. Особливості емісії цінних паперів.
42. Види цінних паперів за формою випуску та існування.
43. Типи акцій, які можуть розміщувати акціонерні товариства.
44. Види облігацій, що можуть розміщуватись емітентом.
45. Порядок емісії цінних паперів при публічному та приватному їх розміщенні.
46. Суть фондового ринку та характеристика його учасників.
47. Особливості професійної діяльності на фондовому ринку.
48. Характеристика саморегульованих організацій професійних учасників фондового ринку.
49. Характеристика фондової біржі та порядок її роботи.
50. Порядок допуску цінних паперів до торгівлі на фондовій біржі.
51. Порядок організації та проведення біржових торгів.

52. Особливості котирування цінних паперів та оприлюднення їх біржового курсу.
53. Контроль за дотриманням суб'єктами правил фондової біржі.
54. Особливості розкриття інформації про діяльність фондової біржі.
55. Характеристика первинного та вторинного фондового ринку.
56. Види професійної діяльності, що здійснюються на фондовому ринку.
57. Обов'язки членів фондової біржі.
58. Форми та організація проведення біржових торгів.
59. Характеристика національної депозитарної системи.
60. Учасники національної депозитарної системи України.
61. Правове регулювання депозитарної діяльності в Україні.
62. Порядок переходу права власності на корпоративні права.
63. Характеристика рівнів національної депозитарної системи.
64. Учасники депозитарної системи та їх поділ.
65. Характеристика зберігачів цінних паперів.
66. Особливості державного регулювання ринку цінних паперів.
67. Характеристика Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку України.
68. Відповідальність за порушення на ринку цінних паперів.
69. Антимонопольна діяльність в корпоративному секторі.
70. Управління державним корпоративним сектором та корпоративними правами держави.
71. Роль та значення розкриття інформації для підприємств корпоративного типу.
72. Основні принципи розкриття інформації про корпорації.
73. Захист інформації акціонерних товариств.
74. Правове регулювання реєстрації прав власності на цінні папери. Функції реєстраторів та зберігачів.
75. Особливості правового статусу засновників акціонерних товариств.

7. ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ ПРАКТИЧНОЇ ЧАСТИНИ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Практична частина контрольної роботи (розробка внутрішнього документа для підприємства корпоративного типу) вибирається за другою цифрою порядкового номера здобувача в електронному журналі із розділу 8.

8. ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ ЗАВДАНЬ

0. Розробити Положення про правління публічного (приватного) акціонерного товариства.
1. Розробити Положення про цінні папери приватного (публічного) акціонерного товариства.
2. Розробити Положення про порядок ознайомлення акціонерів з інформацією у публічному (приватному) акціонерному товаристві.
3. Розробити Положення про ревізійну комісію приватного (публічного) акціонерного товариства.
4. Розробити Положення про спостережну раду публічного (приватного) акціонерного товариства.
5. Розробити Положення про фонди приватного (публічного) акціонерного товариства.
6. Розробити Положення про персонал публічного (приватного) акціонерного товариства.
7. Розробити Положення про внутрішній трудовий розпорядок приватного (публічного) акціонерного товариства.
8. Розробити Положення про укладання трудових договорів (контрактів) у публічному (приватному) акціонерному товаристві.
9. Розробити Статут приватного (публічного) акціонерного товариства.

9. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Контрольна робота виконується здобувачем у передбачені навчальним планом терміни. На початку роботи вказується

номер варіанта. Перед відповіддю на питання прописується саме питання. Теоретичні питання повинні бути висвітлені достатньо широко для розкриття їх змісту. Сторінки повинні бути пронумеровані. У кінці контрольної роботи представляється список використаних джерел.

Контрольна робота завантажується здобувачем в навчальну платформу Moodle для перевірки викладачем. У разі необхідності, доопрацьовується.

10. ПИТАННЯ ДО ЗАХИСТУ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

1. Чим зумовлене зростання ролі корпоративного управління в Україні?
2. Перелічіть суб'єкти корпоративного управління.
3. Назвіть форми державної корпоративної власності.
4. Розкрийте основні риси сучасного корпоративного управління.
5. Коли виникли перші господарські товариства і в яких формах?
6. Охарактеризуйте основні економічні риси господарських товариств корпоративного типу.
7. Назвіть господарські товариства корпоративного і некорпоративного типу. Які з них мають певні риси корпорацій?
8. У чому полягають принципові відмінності між публічними та приватними акціонерними товариствами?
9. Розкрийте співвідношення понять “засновники”, “учасники”, акціонери”.
10. Хто може бути засновником акціонерного товариства в Україні?
11. Як здійснюється підписка на акції?
12. Чи може акціонерне товариство викупити власні акції? Якщо так, то що для цього потрібно і які існують нормативні вимоги?
13. У чому полягають особливості проведення установчих зборів?

14. Які основні шляхи створення акціонерних товариств в Україні?
15. Яке основне завдання корпоративного управління?
16. За рахунок чого формується капітал акціонерного товариства?
17. У чому полягає економічна роль статутного капіталу?
18. Які кошти забороняється використовувати для формування статутного капіталу?
19. Розкрийте особливості збільшення статутного капіталу акціонерного товариства
20. З якою метою здійснюється зменшення статутного капіталу?
21. Розкрийте зміст поняття «акція». Які види акцій вам відомі?
22. Якими законодавчими актами регулюється корпоративна діяльність в Україні?
23. Яка основна мета державного регулювання корпоративного сектору?
24. Назвіть органи, які здійснюють регулювання корпоративного сектору.
25. Які напрями діяльності Департаменту з управління державними корпоративними правами?
26. Що являють собою верхній та нижній рівні депозитарної системи України?
27. Які органи здійснюють в Україні контроль за діяльністю Національної депозитарної системи?
28. Що означає поняття “депозитарій”?
29. Хто може здійснювати первинне розміщення акцій?
30. Як здійснюється вилучення з обігу цінних паперів?
31. Хто може заснувати фондову біржу в Україні?
32. Що являють собою в Україні торгівці цінними паперами?
33. Як реалізуються права акціонерів в управлінні?
34. Назвіть основні вимоги щодо проведення загальних зборів.
35. З якою метою створюється ревізійна комісія?
36. Які питання входять до компетенції загальних зборів?
37. Охарактеризуйте повноваження і відповідальність Спостережної ради акціонерного товариства.
38. Хто розробляє внутрішньокорпоративні положення?

39. Назвіть фонди, що можуть створюватись у корпорації.
40. У чому полягає необхідність антикризового управління?
41. Які основні напрями антикризового управління?

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Швець Ф. Д. Корпоративне управління : навч. посіб. Рівне : НУВГП, 2017. 320 с.
2. Балабаниць А. В., Горбашевська М. О., Кислова Л. А., Мацука В. М. Корпоративне управління : навч. посіб. Маріуполь : МДУ, 2019. 234 с.
3. Орлова Н. С. Корпоративне управління (у схемах і таблицях) : навч. посіб. Львів : Магнолія, 2019. 207 с.
4. Мальська М. П. Корпоративне управління: теорія та практика : підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 359 с.
5. Євтушевський, В. А. Корпоративне управління : підручник. К. : Знання, 2006. 407 с.
6. Ігнат'єва І. А. Гарафонова О. І. Корпоративне управління : підручник. К. : «Центр учбової літератури», 2013. 600 с.
7. Сазонець І. Л. Корпоративне управління: світовий досвід та механізми залучення інвестицій : навч. посіб. К. : Центр учбової літератури, 2008. 304 с.
8. Мальська М. П., Мандюк Н. Л., Занько Ю. С. Корпоративне управління: теорія та практика : підручник. К. : Центр учбової літератури, 2012. 360 с.
9. Дудяк Р. Основи біржової діяльності на ринку цінних паперів : навч. посіб. К. : Українські технології, 2006. 297 с.

Допоміжна

1. Дегтяр А. О., Колесник Л. І. Корпоративне управління : навч. посіб. Харків, 2019. 240 с.
2. Пилипенко І. І., Жук О. П. Цінні папери в Україні : навч. посіб. К. : ІВЦ Держкомстат України, 2006. 306 с.
3. Євтушевський В. А. Основи корпоративного управління : навч. посіб. К. : Знання-Прес, 2002. 317 с.

4. Гладунов О. В., Дейнега О. В., Микитин Т. М. Корпоративний менеджмент : навч. посіб. Рівне : РДГУ, 2002. 244 с.
5. Піцур Я. С., Горинь М. О., Сенишин О. С. Ділове планування розвитку корпоративного сектора економіки України : монографія. Львів : Львівський національний університет Імені Івана Франка, 2008. 288 с.
6. Професійна діяльність на ринку цінних паперів: депозитарна діяльність : практичний посібник / Ю. О. Буша та ін. К. : АДС УМКЦентр, 2007. 318 с.
7. Ромашко О. Ю. Регулювання міжнародних фондових ринків : навч. посіб. К. : КДТЕУ, 2005. 240 с.
8. Солодкий М. О. Біржовий ринок : навч. посіб. / 2-ге вид., випр. К. : Джерела М, 2007. 336 с.
9. Корпоративне управління і фондовий ринок : підручник / О. М. Царенко та ін. Суми : Університетська книга, 2007. 333 с.
10. Щелкунов В. І., Жаворонкова Г. В., Новак В. О. Корпоративне управління в Україні: стратегія, інновації, інвестиції : монографія. К. : НВП, Видавництво «Наукова думка», НАН України, 2008. 415 с.

Інформаційні ресурси

1. Закон України «Про акціонерні товариства» від 22.07.2022 р. № 2465-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2465-20#Text>.
2. Закон України «Про Антимонопольний комітет України» від 26 листопада 1993 року N 3659-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>.
3. Закон України «Про господарські товариства» від 19 вересня 1991 року № 1576-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>.
4. Закон України «Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні» від 30 жовтня 1996 року N 448/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>.